

CZWARTEK, 31 PAŹDZIERNIKA 1991 R.
Nr 213 (11689)

(Dokończenie na str. 3)

Porozumienie w sprawie inwestycji w krajach bałtyckich

Litewska redakcja „Głosu Ameryki” przekazała agencji ELTA komunikat swego korespondenta Linasa Rimkusa:

W Indianapolis (USA, stan Indiana) rozpoczęła się zorganizowana przez Instytut Hudsona konferencja, poświęcona reformie gospodarki krajów bałtyckich i ich integracji z ekonomią światową.

Na początku konferencji amerykański wiceprezydent D. Quale i premierzy wszystkich trzech krajów bałtyckich G. Wagnorius, I. Guodmanis i E. Savisaar podpisali dokumenty w sprawie udziału krajów bałtyckich w korporacji prywatnych inwestycji zagranicznych Ameryki. Jest to instytut rządowy Stanów Zjednoczonych, wspierający pożyczkami i gwarancjami ubezpieczeniowymi działalność amerykańskich inwestorów prywatnych w mniej rozwiniętych krajach.

Wiceprezydent oświadczył, że porozumienie to świadczy o zobowiązaniach Stanów Zjednoczo-

nych wobec reformy gospodarki krajów bałtyckich. Stany Zjednoczone, powiedział on, są przeświadczone, że porozumienie do pomoże w stworzeniu dobrobytu gospodarczego w krajach bałtyckich. Wieleletnia okupacja komunistyczna zatrzymała kraje bałtyckie. Potrzeba jest czasu dla usunięcia truciizny, ale Stany Zjednoczone będą współpracowały z krajami bałtyckimi, gdyż są teraz znowu niepodległymi państwami, powiedział wiceprezydent Quale. Zakomunikował, że Amerykański Korpus Pokoju otrzymał już oficjalne zaproszenie Litwy, Łotwy i Estonii o wyślanie ochotników do krajów bałtyckich, ze gotów jest on do niezwłocznej reagowania. Już w następnym miesiącu spodziewane jest wystąpienie grupy ekspertów w celu zastąpienia się z sytuacją na miejscu i omówienia programów z przedstawicielami krajów bałtyckich. Pierwsi ochotnicy Korpusu Pokoju mogliby przybyć na Litwę, Łotwę i do Esto-

nii w czerwcu roku przyszłego. Działalność ta w krajach bałtyckich będzie się koncentrowała w trzech dziedzinach: rozwój przemiosła drobnego, lekcje angielskiego i ochrona przyrody.

Na konferencji komisji gospodarczej krajów bałtyckich Instytutu Hudsona będą mówili rzeczoznawcy i specjaliści z różnych dziedzin. Rozpatrzy się kwestię, czy węglerski model przebudowy gospodarki pasuje do krajów bałtyckich, przeanalizuje się możliwości wykorzystania doświadczeń w rozwoju gospodarczym społeczeństwa Szwecji. Zalecenia przedstawi 9 grup roboczych powołanych przez Instytut Hudsona, w których uczestniczą eksperci z krajów bałtyckich i Zachodu.

Nagroda Jelenie Bon

Jak poinformowała norweska agencja telegraficzna NTB, 4 listopada do Bergen przybędzie znana obrończyni praw człowieka, żona zmarłego akademika Andrieja Sacharowa i jego wspólbiorczycza Jelenia Boner. Węrczę się tu jej międzynarodową Nagrodę Rafta, poza tym weźmie ona też udział w kilku innych przedsięwzięciach, związanych z organizowaniem w Oslo seminarium KBWE poświęconemu sprawom instytucji demokratycznych.

Nagroda ta, finansowana z funduszu praw człowieka Thorolfa Rafta, wręczona zostanie po raz piąty. Laureatami jej byli już Irzy Hajek – były minister spraw zagranicznych Czechosłowacji oraz przewodniczący ruchu „Karta 77”, Trivim Welliste – jeden z przywódców niepodległościowego ruchu Estonii, węgierska organizacja młodzieżowa „Fides” oraz lider rumuńskiej opozycji Doina Cornea. A w ubiegłym roku nagrodę tę zdobyła tegoroczna laureatka Nagrody Pokojowej Nobla Aung Sun Kyi.

W uroczystości wręczenia na-

grody w Bergen weźmie udział wiele osobistości, w tym Aung Sun Kyi, Stanisław Szalański, Instytut Sacharowa, Jurij Samodurov. Przed południem odbędzie się koncert na tenor, a po południu w rodzimym odbędzie się wręczenia nagrody koncert.

Przewodniczącą profesora Amity Fenderson powołała do nie Boner, przyznała obronę praw człowieka szosci narodowcy Radzieckim. Nigdy się ona o względy na dzy, śmiało wyrażała zdanie, wykazywała dzo kontrastie z zdrowiem. Nagrodę w dniach puczów, przegrodził barykady, próbie przywrócenia dyktatury.

Krótko

NOWY JORK. Trwająca w Madrycie konferencja jest „ostatnią szansą” osiągnięcia pokojowego uregulowania na Bliskim Wschodzie. Taką opinię wyraził w wywiadzie dla gazety „New York Times” król Jordani Husajn. „Jest to ostatnia możliwość nie tylko z punktu widzenia realii, ale też – nadziei i rozpaczy” – oświadczył 55-letni monarcha jordański.

RZYM. Wspólnota Europejska zapropnuje pomoc gospodarczą Izraelowi i Palestynie. Oświadczył to minister spraw zagranicznych Włoch Gianni de Michelis w wywiadzie dla włoskiego programu telewizyjnego „Telemontecarlo”. Wkrócenie Izraela do europejskiego obszaru gospodarczego, jak proponuje WE z inicjatywy Włoch, „będzie dla tego państwa jednym z najsilniejszych bodźców na danym etapie, o wiele ważniejszym od tych, które mogą zaferować Amerykanie”, powiedział minister.

PEKIN. Chiny jako sąsiad Związku Radzieckiego spodziewa się, że poprzez wspólne wysiłki centrum i wszystkich republik w kraju zostaną zapewnione stabilność sytuacji politycznej, rozwoju gospodarki. Oświadczył to przewodniczący ChRL Yang Shangkun w wywiadzie dla IRNA w przededniu wizyty w Teheranie, która rozpocznie się po jego wizycie w Pakistanie.

WINDHOEK. Wznowić stosunki dyplomatyczne z RPA – to

cel wizyty, jaką składa w Pretorii zastępca przewodniczącego rządu CSRS, minister spraw zagranicznych Irzy Dinshir. Jak pisze w związku z tym johannesburgska gazeta „Star”, Czechosłowacja pragmatycznie ustosunkowywała się do Afryki Południowej. Zachowała stosunki konsularne z RPA do 1963 roku, gdyż znacznie dłuższe niż inne państwa byłego bloku radzieckiego.

KAIR. O kolejnej próbie zamachu stanu w Iraku zakomunikowała egipska gazeta „Al-Ahbar”. Jak pisze gazeta, na początku października grupa oficerów armii irackiej przy poparciu szeregu wybitnych funkcjonariuszy cywilnych reżimu bagdadckiego zamierzała zabić prezydenta Saddama Husajna. Próba nie udała się. Spiskowców aresztowano. Stracono już 25 oficerów.

TOKIO. Prócz znanego już szeroko ośrodka naukowo-badawczego Jenben, gdzie, zdaniem ekspertów zachodnich, prowadzone są prace nad stworzeniem bomby atomowej, w KRLD istnieje co najmniej jeszcze jeden taki obiekt. Na lamach japońskiego tygodnika „Aera” oświadczył to dyrektor centrum informacyjnego uniwersytetu Tokai Tosibumi Sakada, który jest uznanym autorytetem w dziedzinie zdjęć kosmicznych. Jak pisze on, kompleks znajduje się w okolicach miast Pak-ton na północ od Phenianu i zajmuje się między innymi rozzschepianiem plutonu, co stanowi nadzany etap na drodze do produkcji broni jądrowej.

Węgry proszą o przyjęcie do EWG

BRUKSELA (NTB – ELTA). Przechybający tu premier Węgier J. Antal w rozmowie z przewodniczącym komisji EWG J. Delorem oświadczył, że Węgry pragną zostać pełnoprawnym członkiem EWG, ale mogą jeszcze trochę poczekać. Pierwszym krokiem ich w tym kierunku byłoby podpisanie umowy w sprawie uzyskania statusu członka stowarzyszonego EWG.

Wydaje się, że ta umowa Węgier z EWG będzie gotowa w listopadzie i zostanie podpisana przed nowym rokiem.

Rozmaitości

★ Ludność Japonii starzeje się w najszybszym tempie na świecie i do 2000 roku stanie się ona w „najbardziej podeszłym wieku” krajem na planecie. Obecnie w Japonii ponad 12,5 proc. ludności stanowią osoby w wieku ponad 65 lat, których liczba wynosi przeszło 15,5 mln osób. Z górą 5 mln stanowią kobiety.

Pod względem ilości ludzi starych w całokształcie ludności Japonia dotychczas ustępuje Szwecji i W. Brytanii. Jednakże według prognoz do 2000 roku wypierze je i znajdzie się na pierwszym miejscu. Do tego czasu ponad 25 proc. mieszkańców kraju będą stanowili ludzie w wieku przekraczającym 65 lat.

★ Zaparlowany w przypisowym miejscu na jednej z uliczek Monachium i starannie zamknięty samochód sportowy niespodziewanie... uruchomił się, ruszył do przodu, zaczął dwa stojące w sąsiedztwie wozy, przełamał metalowe ogrodzenie i wpadł na mur sąsiedniego domu. Policja, która przybyła na miejsce tak niezwykłego wydarzenia, po rozbiciu przedniej szyby dla wyłączenia nadal pracującego silnika uszkodzonego pojazdu wykryła na jego instalacji elektrycznej ślady „przepełnienia” – kabie przegryzła kupa. Po wypróbowaniu zębów na kilku przewodach połączonych z silnikiem spowodowała ona zwarcie w układzie elektrycznym samochodu, którego silnik uruchomił się i pojazd ruszył z miejsca.

★ Nawet w takim wysocze rozwiniętym kraju zachodnioeuropejskim, jak RFN, kobiety niekiedy potrzebują schronienia przed mężami, którzy utracili poczucie ryćskości. Uznaje ich wady w RFN kolarz z podję-

Kradzież rakiet w Tallinnie

TALLINN (RIA – ELTA). Jak zakomunikował w tallińskiej gazecie „Wieczerni Kurier” lejtnant Jurij Dmitriew, z bazy artylerii garnizonu miejskiego zginęło kilka jednostek broni bojowej. Poprzednio zniknęła tylko jedna. W magazynach nie dolicza się 43 zestawów przeciw-czołgowych, 8 wyrzutni, 3 rakiet przeciwczołwicznych typu „Striela-2” i „Striela-3”.

Jednocześnie na czarnym rynku w Tallinnie trwa handel bronią. Za 100 rubli naboi płaci się 400 rubli. W rozmowie z korespondentem jeden z handlarzy powiedział, że 20.000 dolarów za kilogram ciekłej rtęci – chemicznego, stosowanego w elektronicznych układach – nicznych rakiet i topo-

ciem przeciwdziałania. Oddat w federalnym kraju Brandenburgia (część terytorium byłej NRD) kobieta, której przytrafił się skłonny do bójki małżonek, może znaleźć schronienie i obronę w tak zwanych „domach kobiecych”. Istnieją one już i funkcjonują w Poczdamie, Frankfurtu nad Odrą, Cottbusie i niektórych innych miastach. W miarę zwiększania się bezrobocia i zaostreżenia innych problemów społecznych, niestety, przemocy wobec kobiety nabiera coraz większe skali.

★ Ponad 200 specjalistów z 15 krajów świata zjechało na konferencję poświęconą badaniu leczniczych właściwości czosnku. Jednomyslnie uznali on uniwersalność tego artykułu spożywczego i jego zdolność do tego, aby służyć jako środek zapobiegawczy przed wieloma poważnymi schorzeniami, w tym chorobami układu krążenia i rakami.

Przemawiający na konferencji stwierdzili, że w wyniku szeregu doświadczeń i obserwacji, jakie medycy przeprowadzili nad zwierzętami i ludźmi, ustalili oni, że spożywanie czosnku w określonych dachach zapewne potrafi obniżać zawartość cholesterolu we krwi, obniżać ciśnienie tętnicze, zapobiegać powstawaniu skrzepów w naczyńach, chorobom grzybkowym i, co wydaje się nieprawdopodobne, nawet powstrzymać rozwój nowotworów rakowych.

★ Unikanie długotrwałych rozmów telefonicznych podczas niepogody, gdy występuje silna burza. 64-letnia Szwedka z osie-

Do widzenia i... dzień dobry

Z Litwy za granicę (z wyjątkiem ZSRR) w miesiącach styczniu – marcu 1991 r. na stałe wyjechały 573 osoby.

Litwę opuściło 249 Żydów, 63 Litwinów, 73 Rosjan, 90 Polaków, 20 Niemców, 8 Białorusinów, 10 Ukraińców i in.

Najwięcej osób udało się na stałe do Izraela – 275, do Polski – 81, do Niemiec – 70, do USA – 68, do Wietnamu – 21, na Kubę i do Kanady – po 4, do Panamy i Australii – po 3, do Hiszpanii – 2, do Czech i Słowacji, Szwecji, W. Brytanii, Włoch, Algierii i Węgier – po jednym mieszkańcu Litwy.

Spółrod 168 osób narodowości żydowskiej, które wyjechały do Izraela, 25 Żydów udało się na stałe do USA, 70 obywateli polskiego wyjechało do Polski po upływie kontraktu pracy, 5 oficerów armii sowieckiej (jeden z żoną) z 4 dziećmi udało się na miejsce służby za granicę, 7 osób (wszystkie narodowości polskiej), w tym 6 z Litwy, z 2 dziećmi wyjechało na stałe do Polski.

7 dziećmi (5 narodowości litewskiej), wszystkie pochodzące z Litwy wyszło za mąż za cudzoziemców i z 2 dziećmi prze-

niósł się na stałe do różnych państw.

Do Litwy na pobyt stały bądź czasowy przybyło 225 osób, w tym: 72 jeszcze niezdolne do pracy, 144 zdolne do pracy i 9 w wieku emerytalnym. Przybyło 25 Litwinów, 110 Rosjan, 45 Polaków, 28 Ukraińców, 5 Białorusinów, trzech Niemców i in.

84 osoby przybyły z Niemiec, 53 z Polski, 34 z Czech i Słowacji, 29 z Mongolii, 9 z Węgier, 2 USA, Bulgarii, Kuby, Izraela, Afganistanu i Włoch – po 2 osoby, z Kanady i Belgii – po jednej.

52 oficerowie przybyli na służbę, w tym 5 pochodzących z Litwy. Do Litwy przybyło ponad 22 żony oficerów, 7 z nich pochodzi z Litwy, 27 – razem z dziećmi.

37 obywateli Polski przybyło czasowo do pracy.

8 osób, wszyscy z Litwy, powrócili na stałe, 3 obywatele zagranicą po założeniu rodzin również zamieszkają na Litwie.

Jonas WIDICKAS
„Lituetus Rytas”
z 24 października

Kto chciał...
nie Zachodnim i...
mógł po prostu...
pienie: prawdziwy...
czny w centrum...
realnej i przestrzen...
ci statku osiągnęto...
strzostwo piasyka...
za, który poświęci...
miesiące, zb... w...
sposób wywoław...
z budynków.

dla Beken pona...
nibel wywoław...
nibel telefonicz...
mowy telefonicz...
szkającą w innym...
Według domni...
Zbigniew MAŁO...

17

toż. O tym, do czego
przeznaczony jest organizato-
rowany jest z plakatu
i hasel podczas wiecu:
"Wzrost bezpośredniego za-
jęcia". Nie jesteśmy
"partią samorządów, a
partią samowoli", "Partia
— przez z rąk i in-
teli, o wzr. okolicz-
ności, wzr. jednocześnie od-
w. się dwa zebrania,
imprezy pierwsza —
rozstrzygnięcia deputowanych
włoszonych na sesję, dru-
ga — na placu przed sędzi-
wizją. Naturalnie, że
zabiegła podsyłać atmo-
sferę, słownie drzwi mówio-
wizji, trudnościach
włoszonych tryty, próbowa-
nie przyczyni impulsu
włoszonych wybrnięcia z nie-
włoszonych rady re-
walentus Nawicki
grupa deputowanych wy-
do do ludzi, wysłuchał ich

Poruszono następną kwestię. — Trzeba powołać specjalną komisję, która skontroluje mające nastąpić wycofanie jednostki wojskowej stacjonującej w Podbrodziu, tak też przygotowania do tego kroku. Niepokoi bowiem nas wszystkich stan ekologiczny poligonu, terytorium leśnictwa wojskowego, w któ-

— Czy urzędnicy tylko re-
jestrują problemy, czy też
podejmują jakieś przedsię-
wzięcia, by naprawić situa-
cję? — popyślały się pytania.
— Zanalizowaliśmy przy-
czyny niepowodzeń na obiek-
tach i w organizacjach bu-
dowlanych, wyniki omówi-
liśmy na posiedzeniu zarządu.
Szczególnie dokucza nam brak
wykwalifikowanych robotni-
ków, dziury w zaopatrzeniu,
ciągły wzrost cen materiałów
budowlanych i usług. Zespół
„Statysta” przedstawia się na-
tędy rozrachunku gospodar-
czego i stosunków rynko-
wych. Budowlani starają się

Jak wiadomo, 3 listopada
mija termin określenia oby-

Nic z tamtego dziwnego, że np. w gminie magnuskiej wy-
dano zaledwie 31 zaświadczeń
o decyzji przyjęcia obywatel-
stwa Republiki Litewskiej.

Przebieg sesji po raz pier-
wszy transmitowano przez
rejonową sieć radiową. W
ten sposób udostępniono wy-
borcom wszystko, o czym
mówiono, jakie uchwały po-
jęto. Ogółem zaś omówiono
i przyjęto decyzje dotyczące
aż 17 spraw. „Nie wolno ci-
gle walczyć z cieniami prze-
szłości. Czas najwyższy za-
brać się do pracy w imię
przyszłości!” – powiedział mi
jeden z uczestników sesji po
jej zakończeniu.

Nikołaj NIEZAMOW,
kor. wł. „K. W.”

Współpraca z Czytelnikami

udzi. Zapropnowano własn-
nie założyć koło ZPL. Po-
mysł godny aprobaty, ale i-
w tym przypadku brakło na-
czytłego dopingu. Szczeg-
niować, inicjatorzy spotka-
nia byli nieśmiało rozczarowani,
nie udało im się spotkaniu zabrak-
koć działacza z ZPL, zaproszo-
nego ZPL, choć byłby to naj-
niezgodny. Dziwne, ale czyżby
Związków Polaków losy ro-
daków są rzeczywiście aż
tak obojętne? Czyżby nie za-
leży mu na nowych człon-
kach? Powyższy fakt po-
twierdza te tezę. Wielka
szkoda, bo jeśli nie my, to
ktoś inny, powinien wziąć
wilkenski mieszczkowski
W trakcie spotkania pad-
także niego zarzutów po-

A więc:
— do 1 listopada każdy mieszkaniec wsi ma prawo złożyć w gminnej służbie prywatyzacji podanie na prywatyzowanie mienia kolchozowego (sowchozowego), które można będzie nabyć za cenę inwestycyjną państwowej oraz za docelowe kompensaty rolne, czyli cenę rolne na zamkniętych aukcjach. Ludzie, którzy w usta-

— 3 listopada upływa termin podpisywania deklaracji o przyjmowaniu obywatelstwa litewskiego. Po tym dniu tryb uzyskania obywatelstwa będzie bardziej skomplikowany.

— do 31 grudnia br. należy złożyć podania w gminnych służbach reformy rolnej w sprawie przywrócenia własności na ziemię oraz in-

ny utracony majątek.
Redaktor podkreślił, że nie należałoby zadowalać się kompensatą za ziemię ani też zadowalać się 3 ha, lecz żądać zwrotu całej utraconej ziemi, którą później można będzie dysponować zgodnie z chęcią właścicieli w ramach ustawodawstwa. Redaktor zapewnił także, że gazeta nasza będzie stale informować o wszystkich nowych zarządzeniach, rozstrzygnięciach i swoim Czytelnikom, odpowie na każde nurtujące ich pytanie.

Julitta TRYK,
Michał ŁAWRYNIEC
NA ZDJĘCIU: podczas spotka-
nia, Fot. W. Charin

Wróć, ucałuj, jak za dawnych lat bywało...

wielu naszych rodaków, ziemaków już nigdy nie wróci do stron rodzinnych, do swoich najpiękniejszych, ukochańszych, dla których byli całym światem, życiem, miłością, ręką za ręką. Jedni spoczęli w oczyszczonej ziemi, inni przegrzani obcą. Na wielu żołnierskich mogiłach w dniu Wszystkich Świętych, na Łąkach najpiękniejszych, nie będą mogli zapisać tradycji, nocy zniczy, świeczek, ziołach kwiatów. Jedynie pamięć przywołuje swoich Janów, Antków, Franków, Stanisławów pod rodzinne strzechy.

Na szlaku tej pielgrzymki stanie wielu synów Ziemi Wileńskiej. Jeniec obozu w Ostaszewie rolnik, starszy strzelec WP Antoni Chmylewski ze wsi Bieliszki, gm. Łyntupy, powiat Świąciany, woj. wileński czynną służbę wojskową odbywał w 23 Pułku Ułanów Grodzieńskich w Podbrzeziu. Na wojnę 1939 r. powołany został do wojskowej żandarmerii przez Powiatową Komendę Uzupełnień w Świącianach. Trafił do niewoli sowieckiej, 25 listopada 1939 r. nadesłał pierwszą wiadomość, że więziony jest w Ostaszewie w oboznie kalinińskim, skrytka pocztowa nr 37. Ostatnią pocztówkę rodzina otrzymała 24 stycznia 1940 r.

...Nie kryje się deska grobowa
żołnierzy ze Starobelska
i Ostaszewa,
lecz nie chodzi nam o
zestawienie słów.
Chcemy tylko krzyż im postawić
i wzniesić za nich modły,
i żeby ojców swoich dzieci
odwiedzić mogły...

— pisze w nadesłanym wierszu „Katyńska sosna” wilenianin Tadeusz Fiedorowicz. Rodzina Chmylewiczów zamierza odwiedzić Ostaszew, i złożyć hołd pamięci żołnierzy Września Antoniemu Chmylewiczowi zamordowanemu przez NKWD.

Chorąży Aleksander Kulik na front wyruszył z Wilna. Na „Liście Katyńskim” figuruje jako jeniec obozu w Kozłowsku i ofiara mordu w Katyniu. Tylko tyle wie o swoim ojcu syn, który w tamtych tragicznych czasach był małym dzieckiem.

Żołnierz Września Władysław Stundis, który przed wojną w czasie uroczystości pogrzebowych stał na warcie w kościele św. Teresy przy urnie z Sercem Józefa Piłsudskiego i prochach Matki Marszałka, walczył potem

w szeregach 3 Wileńskiej Brygady AK, ps. „Wierens”. Roiegi o styczniu 1944 r. pod Mikuliskami.

...Nad każdą mogiłą poległych z czcią niosą głowy poczynamy. Do domatorów miłośników uczcie wieczne trwałe...

— z przekonaniem twierdzi anonimowy autor w swoim wierszu, potępiającym akt wandalizmu, którego ofiarą padł pomnik żołnierzy AK w Kalwarii Wileńskiej. Oby podobny los nie spotkał cmentarza akowskiego w Mikuliskach, który się odbudowuje za przykładem odnowionego w Skorbucianach. W ślad za stromami naszej stałej Czytelniczki Michaliny Zajączkowskiej o pochowanych w Skorbucianach:

...wieczne odpocznienie
niech im zawsze świeci,
a dopóki my żyjemy
Polska nie zginie na świecie...

Dzisiaj hołd pamięci składamy również tym żołnierzom wojny obronnej, którzy — po szczęśliwym powrocie do domów — już w czasach pokojowych odeszli na zawsze. Wśród nich:

Pawłowi Komarowi, żołnierzowi 3 szwadronu 13 Pułku Ułanów Wileńskich, o którego losie dowiedzieliśmy się dzięki poszukiwaniom jego towarzysza broni — Franciszka Łukaszczyka ze wsi Pakiena w rejonie wileńskim. Po zamieszczeniu zdjęcia pana Pawła odeszła się jego żona Stanisława Komar. Powiadomiła, że małżonkowie w wrześniu 1939 r. trafili do niewoli niemieckiej. Nabył się tam choroby, którą nękała go przez całe życie. Paweł Komar zmarł w 1980 r.; kapralowi 5 szwadronu 13 Pułku Ułanów Wileńskich Stanisławowi Tomaszewiczowi z Równego Pola. W 1918 r. jako 16-letni chłopiec służył w konnych oddziałach samoobrony wileńskiej. W czasie wojny przebył chlubny szlak 13 Pułku Ułanów, był żołnierzem 3 Wileńskiej Brygady AK „Szczerbca”, brał udział w walkach o Wilno. O tym opowiedział w swoim liście wnuk starego wiarusa, wilenianin Stanisław Tomaszewicz. Żalujemy bardzo, że nie mamy możliwości spełnić jego prośby, by pośmiertnie załatwić dziadkowi odznaczenie wojskowe oraz sprezentować jako pamiątkę mundur żołnierski 13 Pułku Uła-

Kronika pamięci: żołnierze Września

nów Wileńskich.

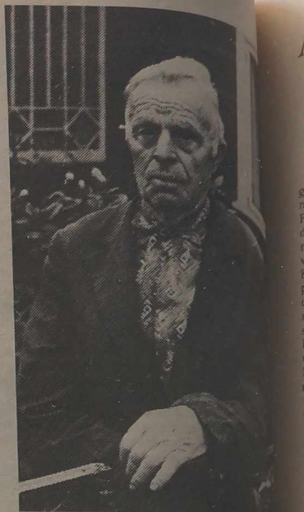
Na szlaku pielgrzymki pamięci wciąż aktualne są poszukiwania zaginionych bez wieści. Nasza stała Czytelniczka, wilenianka Teresa Buraczewska prosi o pomoc w odnalezieniu śladów miejsc, gdzie pogrzebano matkę i ojca swojej kuzynki. Ojciec, Jan Garlukowicz, był założycielem konspiracyjnej organizacji. Ktoś zdradził. W 1943 r. został aresztowany przez Niemców. Według pogłoszek jakoby zginął w obozie koncentracyjnym w Austrii. Matka, Jadwiga z domu Buraczewska, podczas aresztowania była w ciąży. Została rozstrzelana. Gdzie jest jej mogiła, nie wiadomo. Dwoiłem małych dzieci, które uniknęły śmierci, zaopiekowała się bliska rodzina. Jan i Jadwiga Garlukowicze w tamtym tragicznym dla nich 1943 r. mieszkali we wsi Kalwaria koło Wiesznie, rejon Wołożyn (obecnie Białoruś). Wiadomości należy kierować na adres: 222077 Mińsk, ul. Ubolewicza 146 — 104, Anna Chendogal.

Być może odezwą się żyjący jeszcze koledzy naszego Czytelnika Kazimierza Klimaszewskiego, mieszkającego w Łyntupach na Białorusi, z którymi był razem w niewoli niemieckiej. Służbę czynną pan Kazimierz odbył w 19 PAL w Nowej Wilejce. Po skończeniu szkoły podoficerskiej w Mołodzieczce został kapralem. Na wojnę zmobilizowano go do 1 PAL-u w Wilnie. Walczył pod Wyszokiem, Warszawą, Różanem, Lublinem. Pod Tomaszowem Lubelskim 28 września 1939 r. dostał się do niewoli. Uwieczony został w stalagu 4A pod granicą francuską. Nazwy miejscowej już nie pamięta. Z niewoli wrócił dopiero 24 listopada 1945 r. Wiele lat przepracował jako maszynista na kolci. Teraz jest zakrytym w kościele w Łyntupach. Ponad 50 lat przechowywał zdjęcia z niewoli niemieckiej. Udostępnił je do zamieszczenia w nadziei, że odnajdzie się chociażby jeden z towarzyszy wspólnej niedoli.

Ten materiał za pośrednictwem naszych łamów przekazujemy panu Edwardowi Romanowskiemu do Warszawy, który zajmuje się poszukiwaniami żołnierzy Września oraz ich rodzin, a także osób, które mogłyby pomóc wyjaśnić ich wojenne losy. Zainteresowanym podajemy adres E. Romanowskiego: 01-480 Warszawa, ul.

K. Ciołkowskiego 19.

Ze swoimi rodzinami, dziećmi, wnukami, prawnymi zapalał na grobach znicze, świeczki, złożył kwiaty żyjącym żołnierzom Września, polskich formacji wojskowych, które walczyły na Zachodzie i Wschodzie, Armii Krajowej. Wśród nich m.in. będą: szeregowiec baterii przeciwlotniczej na Porubanku w Wilnie Piotr Oleszkiewicz, pochodzący ze wsi Pozysławice, dawn. powiatu wileńskiego-trockiego, który brońni Łodzi, walczył pod Lwowem, w Szepietówce został wzięty do niewoli i zawieziony do miasta Gorkij; Aleksy Nowgorodzki ze wsi Klenacze na Białorusi, uczestnik walk między Prużanami a Różanem; Władysław Charitonow ze wsi Żegaryno w rejonie sołecznickim, szeregowiec baterii przeciwlotniczej na Porubanku — bronił Warszawy od 13 do 27 września, był w niewoli niemieckiej, potem — sowieckiej, z której uciekł — pomógł mu znajomy Żyd Alperowicz z Wilna; mieszkańcy wsi Zawiszańce w rejonie sołecznickim byli żołnierzami: Bronisław Kwiatkowski — jako szeregowiec 5 pp. Legionów walczył nad Bugiem oraz Bronisław Kazakiewicz z 1 pp. Legionów, uczestnik walk pod Wyszokiem i Warszawą; Ambroży Janowicz ze wsi Żałamanka w rejonie sołecznickim, starszy ułan, który w składzie 4 Pułku Kawalerii walczył pod Łodzią i Częstochową, przeżył tragi-

czne chwile przepływu Wisły, zasnął smakiem niemieckiej i sowieckiej żel Kozłowski ze wsi Zawiszańce w rejonie trockim, w 19 Pułku Artylerii w Wilnie. Wacław Kleniak ze wsi Zawiszańce był żołnierzem 30 Pułku Artylerii 9 Dywizji Piechoty Armii WP, który przeżył własną śmierć, gdyż zamieszkała wówczas w Wileńszczyźnie, w której się po wojnie odnajdywał, mylną wiadomością, że zginął na froncie. W sercu wciąż pozostała długą wdzięczność. Kiedyś ciągnął w marcu 1940 roku podczas przemarszu w Poznań na front — po wojnie wspominał W. Kleniak. Wraz z kolegą — żołnierzem zaszedł wówczas do domu na przedmieście Poznańskie. Zostali wzięci do niewoli, a następnie ugodzeni, a na odejściu otrzymali od Matki Boskiej Częstochowskiej. Podjęli się za ten dar i przekazali spodarcom numer magazynu polowej i proszę wyobrazić, na froncie w Dreźnie, gdzie łacznie straszliwe walki, otrzymałem list z Poznania z wiadomościami, by Bogu miłości. Tak też się stało — dzięki Opatrzności Matki Boskiej Częstochowskiej uratował mi serce, re kula minęła o 2 metry.

W te listopadowe dni cmentarze przyjdzie starych wiarusów, o których pisałem w „Kronice pamięci”. W oczach niepełnych staną trzy smutki, w tamtych ciężkich chwilach przeżytych trudów, w tamtych ciężkich chwilach i poległych kolegów, którzy zostali na polach wojennych, w grobach rejonowych, po całym świecie. Chcemy pamiętać!

Jerry Sławiński
NA ZDJEŚCIACH: Stanisław Klimaszewski przy domu w Łyntupach; 1941; pan Janowicz — w niewoli niemieckiej; w swoich kolegiach. Wiele z nich rozprószyło po latach, jak to już się stało niejednokrotnie w „Kronice pamięci”.

OD AUTORA: Dziękuję Stanisławowi Klimaszewskiemu z Wilna, żołnierzowi Września, za serdeczne słowa i modły o rękę i ułania, dotyczące „Kroniki pamięci”.

Ekrany

LITUWA — „Wyrok” (Wiochy) o 12, 14, 16, 18, 20.
HELIOS — I sala — „Nocny portier” (Wiochy, dla dorosłych) o 11.40, 13.30, 16, 18.20, 20.40.
 II sala — „Oktagon” (USA) o 10.40, 13, 15, 17, 19, 21.
WILNIUS — „Nie odpowiada na dzwonek telefoniczny” (USA, dla dorosłych) o 11, 13, 15, 17, 19, 21.
WINGIS — „Iluzja śmierci” (USA) o 12.30, 14.30, 16.30, 18.30, 20.30.
LAZDYNAI — „Nie odpowiada na dzwonek telefoniczny” (USA, dla dorosłych) o 12, 18, 20.
KSIĘTYC-44 (USA) o 14, 16.
PERGALE — „Księżyc-44” (USA) o 11, 13.
TAIKA — „Złoty-5” (Francja) o 15, 17, 19, 21.
TAIKA — I sala — „Roccy-5” o 13, 19, 21.
Ostatni żołnierz gwiazdy (USA) o 15, 17, 2.

3.XI o godz. 11 filmy Walta Dyznaya (dla dzieci).
WIDEOSALON — „Ponury anioł” (USA) o 13.30, 20.30.
 „Manekin” (USA) o 15.50, 18.10.
PLANETA — I sala — „Mściciel” (USA, dla dorosłych) o 11, 13, 15, 17, 19, 21. II sala — „Góral” (USA) o 11.30, 13.40, 16, 18.20, 20.40.
AIDAS — „Tańcz, tańcz” (2 serio, Indie) o 16.
„Śmierć i gra” (USA): 31.XI — I.XI — o 18.40, 20.30, 22, 3.XI o 14.10, 18.40, 20.30.
DRAUGYSTĖ — „Mściciel” (USA, dla dorosłych) o 12.30, 18.30, 20.30.
„Metodyczny zabójca” (USA) o 14.30, 16.30.
AUSRA — „Długie rozstanie” (2 serio, Indie) o 10.30, 13.10, 16, 18.20, 20.40.
TEWYNĖ — videosala — „Cud” o 12, „Batti, postrach kręta” o 14, „Epoka za epoką” o 16, „Jak trafiam do college'u” o 18, „Opowieść służące” o 20.

MOSKWA I

6.30 — Poranek. 9.05 — Kreskówka. 9.15 — Godzina dla dzieci (z lekcją ang.). 10.15 — Kronika rodzinna starych znajomych. 12.00 — TSN. 12.10 — Komunikaty MSW. 12.25 — Koncert. 13.10 — Tenis. Mistrzostwa Paryża. 14.15 — Teleniż. 15.00 — TSN. 15.15 — Jeśli masz powyżej... 16.00 — Film fab. „Wizyta u Minotaura”. Odc. 4. 17.00 — Ekologia. Społeczeństwo. Człowiek. 17.40 — Do lat 16 i starszych... 18.25 — Notes. 18.30 — TSN. Ze świata. 18.45 — Komunikaty MSW. 19.00 — Film fab. „Maltański sokół”. 21.00 — Program inform. 21.40 — Muzyka w eterze. 23.55 — Film TV. 0.25 — Pogadanki z biskupem W. Rodziąnką. 0.55 — Tenis. Mistrzostwa Paryża. 1.40 — Film fab. „Wesele Kreczyńskiego”.

PIĄTEK, 1 LISTOPADA WILNO

9.00 — Wiadomości. 9.15 — Muzyka kościelna. 10.15 — Wideo spektakl „Cora ziemi”. 11.10 — Koncert. 11.40 — Film TV. 12.05 — Memento mori. 12.40 — Film dok. 14.45 — Koncert. 15.15 — Film dok. 15.45 — Koncert. 16.00 — Msza św. z Cmentarza Antokolskiego. 17.00 — Koncert. 17.30 — Baletka nuta. 18.00 — Wiadomości. 18.10 — Przegląd krajowy. 18.15 — Wiadomości wieczorne (ros.). 19.00 — Studio polskie. 19.10 — Stolica. 19.50 — Pamiętaj o sobie. 20.20 — Dobranocka. 20.30 — Panorama. 21.00 — Katolicka trybuna. 21.10 — Zadzuszki wieczór. 21.50 — Film dok. 22.00 — Koncert. 22.55 — Szkic dok. „Spotkamy się na Roszie”. 23.15 — Wiadomości wieczorne. 23.30 — Postscriptum.

WARSZAWA

9.55 — Program dnia. 10.10 — Film dla młodych widzów: „Tę-

czowa kuleczka” — film prod. czecnostowackiej. 11.20 — Gra Regina Smendzianka. 11.45 — „Człowiek, który rozmawia z zurawiami” — film dok. 12.50 — Film dok. 13.20 — „Utracana arka” — film dok. 14.20 — „Dzieje kultury polskiej”. 15.20 — Teatr dla dzieci: Ewa Szeburg-Zarembina „Najdzielniejszy z rycerzy”. 15.50 — „Jestem Polakiem” — film dok. 16.20 — W starym kinie: „San Francisco” — film fabularny prod. USA. 18.15 — Teleexpress. 18.30 — „Lyczakowski opowieści” — film dok. 19.05 — Teatr Telewizji — Anna Kamińska: „Przeprowadź mnie przez samotność, starość i śmierć”. 20.00 — Wieczoryna. 20.30 — Wiadomości. 21.05 — 22.50 — Film dok. 23.30 — Wiadomości wieczorne. 23.50 — Francuski program satelitalny. „Miasteczko Twin Peaks” — serial prod. USA. 21.55 — Zespół „Zapis” przedstawia. 22.25 — Wielkie kreacje mozartowskie.

MOSKWA I

6.30 — Poranek. 9.00 — Kreskówka. 9.15 — Do lat 16 i starszych... 10.00 — Muzyka w eterze. 12.00 — TSN. 12.10 — Kogut na żywych. 13.00 — Tenis. Mistrzostwa Paryża. 14.30 — Telegiada. 15.00 — TSN. 15.10 — Koncert. 15.30 — Film fab. „Wizyta u Minotaura”. Odc. 5. 16.40 — Filmy anim. 17.10 — Międzynarodowy turniej piłki ręcznej. 17.40 — Nowości giedlowe. 18.10 — W świecie pasji. Kwiaty w domu. 18.25 — Notes. 18.30 — TSN. Ze świata. 18.45 — Partner. 19.15 — Człowiek i prawo. 20.00 — WID. Pole cudów. 21.00 — Program inform. 21.40 — WID. Podczas przerwy — TSN. 1.25 — Tenis. Mistrzostwa Paryża. 1.55 — Film fab. „Wesele Kreczyńskiego”. Odc. 2.

MOSKWA II

8.00 — Gimnastyka poranna. 8.15, 8.45 — Język hiszpański. 9.15 — Film dok. 9.45 — Magazyn gospodarczy. 10.15 — Kreskówka. 10.25 — Wiecej poezji. 11.00 — Audycja z udziałem J. Tarasowa. 11.40 — Kwestia chłopska. Nowy farmer. 11.55 — Miss prawa ZSR. 12.30 — Film dok. 13.00 — Wieści. 13.15 — Film fab. „Parowy”. Odc. 3. 14.35 — Koncert. 15.15 — Gimnastyka rytmiczna. 17.00 — Kreskówka. 17.15 — TV abonament muzyczny. 17.40 — Zdrowie. 18.10 — Kotsyanka dla skażonych. 18.30 — Magazyn gospodarczy. 19.00 — Dziennik zjazdu. 19.15 — Program art.-publ. 20.00 — Wieści. 20.20 — Dobranoc, dzieci. 20.35 — Pięte koło. 22.15 — V zjazd deputowanych ludowych RFSSR. 22.55 — Reklama. 23.00 — Wieści. 23.20 — V zjazd deputowanych ludowych RFSSR.

Kalendarium

* Czwartek (31.XI) — w dniu 1991 r. Do kalendarza 61 dni.
 * Znak Zodiaku — Skorpion.
 * Imieniny: Alfonsa, Ksawerego, Saturnina, Urbana.
 * Wschód Słońca — 6.46, zachód — 16.46. Dzień trwa 10 godz. 27 min.

Pogoda

Litewska Służba Hydrometeorologiczna przewiduje na 31 października zachmurzenie bez opadów. Wiatr silny, temperatura 1-6 stopni Celsjusza. W ciągu następnych 3 dni krótkotrwałe opady. Temperatura w nocy 1-6 stopni Celsjusza, w dzień 3-8 stopni Celsjusza.

Szkola Średnia nr 5 w Wilnie zatrudni pracownika na stanowisko zastępcy dyrektora w podziurach. Wynagrodzenie 1000 rubli (tel. 74-20-47).

Redakcja „Kuriera Wileńskiego” pilnie zatrudnia korektora na język polski i litewski, rosyjskiego. Zwracać się do redakcji: Wilno, ul. Bocza 5, telefon 61-68-81.

PATIKRINKITE ABONEMENTO UŽPILDYMA

Ant abonemento turi būti kasos aparato atspaudas.
 Įforminant prenumeratorą (peradresavimą) be kasos aparato, ant abonemento turi būti ryšys skyriaus kalendarinis žymeklis. Tokiu atveju abonementas prenumeratorui išduodamas su kvitu apie prenumeratoro (pristatymo, peradresavimo) apmokėjimą.

Įforminant prenumeratorą laikraščiu ar žurnalui, o taip pat ir peradresuojant leidinį, abonementai su pristatymo kortele prenumeratorui užpildo rašalu, įskaitomai, be sutrumpinimų, sutinkimais su sąlygomis, išdėstytomis Lietuvos spaudos kataloguose.

UAB „Tele SAT pressa“ SI-312Sp Olimpia“, 1991. Užs. Nr. 740. Tel. 2000000

KURIER Wileński

Dziennik społeczno-polityczny Rady Najwyższej i Rządu Republiki Litewskiej. Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

Nasz adres: 2024, Wilno, ul. Subocz 5.
 Indeks 67218
 Zam. 536.
 Cena 30 kop.
 Nr rejestracji — 322.
 Drukarnia przedsiębiorstwa „Spauda”

Redaktor Zbigniew BALCEWICZ

TELEFONY:
 Redaktor — 22-42-46, zastępcy redaktora, sekretarz odpowiedzialny — 61-38-34.
 Działy: państwa i samorządu terenowego; ekonomiczny — 62-97-19; etyki, rodziny i prawa; szkolnictwa i młodzieży; literatury i sztuki; felietonów i sportu — 61-71-25; życia politycznego; listów, życia wsi; korespondentów — 22-37-38; stołeczny oraz aktualności; handlu, usług i komunikacji — 61-15-16.
 Fax — 22-42-46.

USŁUGI XERO
 Ul. Subocz 1 (od podwórka)
 czynne od 9.00 do 17.00
 dnalch pracy. Tel: 61-68-81.
 Biuro ogłoszeń i reklamy
 Subocz 5 (od podwórka)
 godz. 9-17 w dnalch pracy.
 61-68-81.

Dni Łodzi w Wilnie

ŁÓDŹ—EXPO 91
 Ludzie Interesu polskiego miasta wielkiego Łodzi zapraszają na wystawę „ZROBIONE W ŁÓDZI”.
 Można tu będzie zapoznać się z pracami rzeźbiarzy, malarzy, grafików, fotografów, projektantów, architektów, designersów, a także z dziełami literatury, sztuki, muzyki, filmu, teatru, telewizji, sportu, nauki, techniki, sztuki użytkowej, sztuki życia.
 Przedsięwzięcie Litwy oraz państw ościennych mogłoby być korzystne dla obu stron kontraktów.
 OTWARCIE ŁÓDŹ—EXPO 91 — 4 LISTOPADA, godz. 16. 5 listopada o godz. 17 odbędzie się otwarcie wystawy.
 rium dla początkujących biznesmenów „ZROBIONE W ŁÓDZI”.
 Czekamy na Państwo w Pawilonie Wystawowym „Litexpo” (ul. Łaiswes 5) codziennie od godz. 10.00 do 18.00.